

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Martina Kopy a Mariana Kokeše ve věci

žalobkyně: DXC Technology Czech Republic s.r.o., IČO: 05211131
Pikrtova 1737/1a, 140 00 Praha

proti
žalovanému: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno

za účasti I) Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha
II) OKsystem a.s., IČO: 27373665
sídlem Na Pankráci 1690/125, 140 21 Praha 4
zastoupena advokátem JUDr. Danielem Chamrádem
sídlem K Hutím 665/5, 198 00 Praha 9

o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 5. 10. 2021, č. j. ÚOHS-33371/2021/162/BVi,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Osoby zúčastněné na řízení **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Předmětem sporu je otázka, zda Ministerstvo práce a sociálních věcí coby zadavatel splnilo podmínky pro využití jednacího řízení bez uveřejnění při zadání veřejné zakázky *Dočasné zajištění podpory OKaplikací*. Zejména jde o to, zda zadavatel nemohl předvídat a ani nezpůsobil vznik krajně naléhavé okolnosti, kterou zdůvodňoval tento svůj postup.

II. Napadená rozhodnutí

2. Ministerstvo práce a sociálních věcí („zadavatel“) zahájilo dne 22. 2. 2021 jednací řízení bez uveřejnění (JŘBU II) na veřejnou zakázku s názvem *Dočasné zajištění podpory OKaplikací*. Téhož dne uzavřel smlouvu s dodavatelem OKsystem a.s. („OKsystem“).
3. JŘBU II předcházelo zahájení otevřeného zadávacího řízení pro nadlimitní veřejnou zakázku s názvem *Podpora, nutný rozvoj a ukončení OKaplikací rezortu MPSV* dne 16. 9. 2020. V tomto otevřeném zadávacím řízení mělo dojít k uzavření smlouvy, která by navazovala na stávající smlouvu z prosince 2016 s názvem *SMLOUVA O ZAJIŠTĚNÍ SLUŽEB PODPORY PROVOZU A ROZVOJE OKAPLIKACÍ PRO MPSV* uzavřenou s dodavatelem OKsystem. Na základě této smlouvy měl dodavatel poskytovat plnění do 31. 7. 2017 (ve vztahu k systému *OKpráce*), resp. do 31. 12. 2018 (ve vztahu k ostatním systémům). Několika dodatky a realizovanou smluvní opcí se prodloužila účinnost této stávající smlouvy až do 24. 2. 2021.
4. Zadavatel prodloužil lhůtu pro podání nabídek v otevřeném zadávacím řízení do 8. 1. 2021. Kvůli podání návrhu na zahájení správního řízení o přezkoumání úkonů zadavatele, zadavatel nemohl v otevřeném řízení uzavřít smlouvu věcně a časově navazující na stávající smlouvu. Zároveň ale bylo nutné zajistit externí podporu provozu *OKaplikací*. Jedná se o informační systém, který zajišťuje zejména provádění agendy zaměstnanosti a vyplácení sociálních dávek. Spadá do kritické informační infrastruktury České republiky.
5. Proto zadavatel dne 27. 1. 2021 zahájil první JŘBU (JŘBU I) za účelem zadání veřejné zakázky *Zajištění služeb podpory provozu, nutného rozvoje a ukončení OKaplikací*. K podání nabídky vyzval společnost OKsystem. V průběhu JŘBU I zadavatel obdržel námitky žalobkyně. Kvůli blokační lhůtě podle § 246 zákona o zadávání veřejných zakázek v tomto řízení nemohl uzavřít smlouvu. Z důvodu trvající akutní potřeby zajistit podporu provozu *OKaplikací* a nemožnosti zajistit ji jiným způsobem, zadavatel nakonec dne 22. 2. 2021 zahájil další JŘBU na plnění předmětu veřejné zakázky s názvem *Dočasné zajištění podpory OKaplikací*. V ten samý den uzavřel zadavatel s dodavatelem OKsystem smlouvu s názvem *Smlouva o dočasném zajištění podpory OKaplikací*.
6. Žalobkyně podala dne 1. 3. 2021 Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže („Úřad“) návrh na uložení zákazu plnění smlouvy.
7. Dne 13. 7. 2021 vydal Úřad rozhodnutí č. j. ÚOHS-S0081/2021/VZ („rozhodnutí Úřadu“), kterým zamítl návrh žalobkyně. Nezjistil důvody pro uložení nápravného opatření. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že zadavatel postupoval v souladu s § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek. Byly zde všechny podmínky pro využití JŘBU – zadavatel potřeboval zajistit provoz aplikací s krajní naléhavostí, kterou nemohl předvídat a kterou svým

jednáním nezpůsobil. Z časových důvodů zároveň už nebylo možné zadat veřejnou zakázku v jiném druhu zadávacího řízení.

8. Proti rozhodnutí Úřadu podala žalobkyně rozklad. Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže („předseda Úřadu“) svým rozhodnutím ze dne 11. 10. 2021, č. j. ÚOHS-33476/2021/161/HBa („rozhodnutí předsedy Úřadu“), rozklad žalobkyně zamítl a potvrdil rozhodnutí Úřadu.
9. Předseda Úřadu poukázal na několikaletý postup zadavatele, který předcházel využití JŘBU. Informační systém *OKaplikací* zadavatel pořídil již v 90. letech. Neměl však k dispozici příslušná licenční oprávnění, zdrojové kódy a dokumentaci k tomuto systému, aby mohl vysoutěžit podporu tohoto systému v otevřeném řízení. V roce 2014 proto započal s procesem přípravy zcela nového systému, který měl nahradit *OKaplikace*. Prvním krokem byla realizace tří otevřených zadávacích řízení: [(i) *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – Integrovaná podpůrná a provozní data*; (ii) *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS ZAMĚSTNANOST*; a (iii) *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS SOCIÁLNÍ DÁVKY*].
10. Od smlouvy uzavřené na plnění předmětu posledně uvedené zakázky zadavatel odstoupil a dne 12. 12. 2017 zahájil nové otevřené zadávací řízení pro veřejnou zakázku s názvem *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*. V průběhu tohoto zadávacího řízení došlo k průtahům. V jejich důsledku bylo zřejmé, že účinnost stávající smlouvy s dodavatelem *OKsystem* skončí dříve, než se toto zadávací řízení zadavateli podaří ukončit podpisem smlouvy na plnění veřejné zakázky. Proto zadavatel realizoval otevřené zadávací řízení na zajištění podpory *OKaplikací* do doby ukončení zakázky na *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II*.
11. Prvotní snahou zadavatele tedy bylo nahradit systém *OKaplikací* systémy novými. Až poté, co bylo zřejmé, že do konce účinnosti stávající smlouvy (ve znění dodatku) nebudou tyto nové systémy v provozu, zadavatel přistoupil k přípravě otevřeného zadávacího řízení. S přípravou nezbytné dokumentace pro toto řízení zadavatel započal již v roce 2017, tedy v dostatečném časovém předstihu. To, že se nakonec dostal do časové tísně, nebylo důsledkem jeho nedbalosti.
12. Námitky žalobkyně se týkaly pořizování dokumentace k *OKaplikacím* před zahájením otevřeného zadávacího řízení. Bez této dokumentace totiž nebylo možné otevřené zadávací řízení vyhlásit. Předseda Úřadu uznal, že doba, kterou zadavatel společně se stávajícím dodavatelem strávili nad jejím vyhotovováním, připomínkováním, opravováním, schvalováním a finalizací, a která činila prakticky tři roky, je mimořádně dlouhá. Neznamená to však automaticky, že by zadavateli bylo možné klást za vinu vznik krajně naléhavé situace. Pořizování této dokumentace nebylo jedinou agendou zadavatele. Nemohl proto všechny potřebné kroky činit hned. Určité prodlevy jsou akceptovatelné. Předseda Úřadu nesouhlasil ani s námitkou, že by zadavatel při pořizování dokumentace formuloval své požadavky směrem k dodavateli *OKsystem* vágně a nedostatečně nebo že by pochybil tím, že na začátku nestanovil termín pro dodání dokumentace.
13. Zadavatel podle předsedy Úřadu po celou dobu aktivně činil vše pro to, aby měl potřebnou dokumentaci k dispozici a mohl zahájit otevřené zadávací řízení. S úkony nezbytnými k zajištění potřebných služeb v otevřeném zadávacím řízení započal, až jakmile bylo zřejmé, že se úplně nový systém poptávaný v zadávacím řízení *IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* nepodaří zajistit včas. V době pořizování dokumentace zadavatel nemohl s jistotou předvídat, že bude

průběžně docházet k dalším průtahům v tomto zadávacím řízení. Tyto neobvyklé průtahy nakonec vyústily v zahájení otevřeného zadávacího řízení, které však také neskončilo uzavřením smlouvy na poptávané dodávky a služby. Realizace JŘBU se v této situaci jevila jako jediné možné řešení.

14. V době pořizování dokumentace zadavatel postupoval s péčí řádného hospodáře. Mezi jednotlivými fázemi vyhotovování, kontroly, připomínkování a dopracovávání dokumentace nenastaly takové prostoje, které by byly odrazem tvrzeného laxního přístupu zadavatele. Zadavateli nelze vytýkat ani to, že vůči stávajícímu dodavateli neuplatnil smluvní sankce. Podstatné je, že s pořizováním dokumentace započal s dostatečným předstihem a v průběhu jejího pořizování nedocházelo k neodůvodněným průtahům.
15. V této věci došlo ke kombinaci několika faktorů, které by samy o sobě sice k odůvodnění použití jednacího řízení bez uveřejnění nepostačovaly, nicméně právě jejich současné vzájemné působení naplňuje podmínky § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek. Nebyla zde situace, v níž by zadavatel od počátku směřoval k tomu, aby mohl nakonec využít JŘBU, a tedy „obejít“ otevřenou soutěž relevantních dodavatelů. Právě naopak – z celého průběhu období let 2014 až 2021 je jasná snaha o pořízení nových informačních systémů cestou otevřeného zadávacího řízení.
16. K zahájení otevřeného zadávacího řízení došlo v dostatečném předstihu před ukončením stávající smlouvy. Vzhledem k tomu, že zadavatel s nutností realizovat toto zadávací řízení zprvu vůbec nepočítal, mu nelze nyní vytýkat způsob, jakým přistoupil k pořizování dokumentace potřebné pro toto otevřené zadávací řízení.
17. Předseda Úřadu odmítl také námitku týkající zahájení druhého JŘBU. K němu zadavatel přistoupil proto, že v prvním řízení nemohl pokračovat. Nelze tvrdit, že by tím obcházel zákon. Smyslem druhého řízení bylo zajistit poskytování služby do doby, než se vyřeší situace v předchozím otevřeném zadávacím řízení či v prvním JŘBU. Jiný postup nebyl možný. Smlouvu v rámci druhého JŘBU zadavatel uzavřel toliko za účelem zajistit podporu pro zajištění provozu *OKaplikací*. A pouze po dobu trvání potenciálního zakazu uzavřít smlouvu na původní veřejnou zakázku v důsledku podaných námitek a na ně navazujících procesních kroků, popřípadě do uzavření smlouvy v otevřeném zadávacím řízení.
18. Relevanci pro tuto věc nemá ani žalobkyní odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2021, č. j. 7 As 199/2021-71. Předmětem tohoto rozsudku byl pouze dílčí úkon zadavatele – vyloučení žalobkyně ze zadávacího řízení IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II. Podle Nejvyššího správního soudu zadavatel dostatečně transparentně nezduvodnil vyloučení žalobkyně (konkrétně šlo o zdůvodnění mimořádně nízké nabídkové ceny). Nelze tvrdit, že by důvodem všech správních řízení byla setrvalá snaha zadavatele vyloučit žalobkyni z dotčeného zadávacího řízení. Nezákonný postup zadavatele spočívající v netransparentnosti jeho rozhodnutí o vyloučení žalobkyně ze zadávacího řízení neznamená, že by vznik krajně naléhavé okolnosti zadavatel způsobil.

III. Žaloba

19. Žalobkyně namítá, že zadavatel nemohl realizovat JŘBU podle § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek, protože mohl předvídat vznik krajně naléhavé situace, kterou navíc sám způsobil.
20. Žalobkyně především nesouhlasí se závěry žalovaného, že prodlení s dokončením zadávacího řízení IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II, zahájeného dne 12. 12. 2017, nelze přičítat

zadavateli. K enormnímu prodloužení tohoto zadávacího řízení došlo zejména v důsledku opakovaného nezákonného postupu zadavatele v tomto zadávacím řízení. Žalobkyně poukazuje na značný rozdíl ve zdržení zadávacího řízení na jedné straně z důvodu, že účastník řízení uplatňuje svá práva na přezkum zákonnosti, a na druhé straně proto, že zadavatel v zadávacím řízení postupoval nezákonně. Skutečnost, že původcem komplikací, které stále brání uzavření smlouvy, je zadavatel, protože jednal v zadávacím řízení nezákonně, by měla hrát roli při posouzení, zda zadavatel způsobil či nezpůsobil vznik krajně naléhavé okolnosti.

21. Dále žalobkyně namítá, že otevřené zadávací řízení zahájené dne 21. 9. 2020 zadavatel zahájil příliš pozdě. Zadavatel jej realizoval, aby překlenul období do ukončení zadávacího řízení IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II. Možnost zahájení otevřeného řízení přitom závisela především na získání podkladů a informací potřebných k realizaci zakázky od stávajícího dodavatele OKsystem. Zajištění dokumentace trvalo zadavateli ve spolupráci se společností OKsystem a později se společností *Ernst & Young* až tři a čtvrt roku. Z toho podstatnou část dokumentace – administrátorskou, uživatelskou, bezpečnostní a provozní dokumentace – zadavatel prostřednictvím svého dodavatele zajišťoval dva a čtvrt roku (požadavek na vypracování této dokumentace zadavatel zaslal dodavateli dne 4. 9. 2017; dokumentaci pak finálně akceptoval až 6. 12. 2019).
22. Zadavatel přistupoval k získání potřebné dokumentace laxe a k jejímu získání nevyvíjel dostatečnou aktivitu. Pochybil již tím, že v rozporu se stávající smlouvou tuto dokumentaci nezískal již v průběhu realizace OKaplikací a její získání pak musel řešit dodatečně. Nedostatečná aktivita zadavatele se projevila také v tom, že dodavateli nestanovil žádný konečný termín dodání příslušné dokumentace a zároveň pro její vypracování nestanovil žádné podrobnější požadavky na rozsah a obsah. K prodlení přispělo i to, že zadavatel vůči dodavateli neuplatňoval smluvní sankce za prodlení. Pokud by to udělal, mohl otevřené zadávací řízení zahájit mnohem dříve.
23. Původní termín skončení podpory provozu a rozvoje OKaplikací podle stávající smlouvy měl být 31. 12. 2018 s možností realizace opce prodloužení maximálně o 24 měsíců. Ani to nevedlo zadavatele k zajištění intenzivních prací na dokumentaci. Mezi zahájením otevřeného zadávacího řízení zadavatelem dne 21. 9. 2020 a dnem, kdy skutečně po dalších prodlouženích skončila účinnost stávající smlouvy, tj. 24. 2. 2021, byla nakonec doba pouhých 5 měsíců.
24. Kvůli námitkám proto postupu zadavatele v této zakázce nebylo již možné dokončit otevřené zadávací řízení a zadavatel přistoupil k postupu v JŘBU. Z důvodu podaných námitek žalobkyně a s nimi spojeného zákazu uzavřít smlouvu pak zadavatel zahájil nové JŘBU II s totožným předmětem veřejné zakázky. Ještě téhož dne (22. 2. 2021) uzavřel smlouvu se společností OKsystem. Tím však účel podaných námitek obešel. Zadavatel tedy nejenže okolnosti, které způsobují tvrzenou krajní naléhavost, způsobil, ale rovněž tyto okolnosti mohl předvídat.

IV. Vyjádření Úřadu

25. Zadávací řízení IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II se nadměrným způsobem zdrželo opakovaným přezkumem před žalovaným a poté i před soudy. Zadavatel však splnil požadavek na zahájení zadávacího řízení s takovým předstihem, aby jej dokázal dokončit včas. I v případě výskytu námitek účastníků řízení a nutnosti případného přezkumu. Po zadavateli nelze

považovat, aby předem počítal se zcela nestandardní délkou přezkumu správním orgánem i soudy. Účastníci zadávacího řízení mohou hájit svá práva návrhem k žalovanému, a případně žalobou. Žalobkyně i společnost *OKsystem* tak opakovaně činily. Předmětem sporu přitom byla komplikovaná otázka, na jejíž řešení se neshodly ani krajský soud s Nejvyšším správním soudem. Po zadavateli tak nebylo možné požadovat dřívější zahájení zadávacího řízení, ani mu nelze klást k tíži průtahy. Zadavatel nemohl vznik krajně naléhavé okolnosti předpokládat.

26. K otázce obstarání potřebné dokumentace pro zahájení otevřeného řízení žalovaný odkázal na odůvodnění svých rozhodnutí. Z obecného stanovení požadavků na obstarání dokumentace nelze bez dalšího dovozovat jejich neurčitost a nedostatečnost. Akceptace termínu dodání navrženého dodavatelem *OKsystem* je rovněž podílem na určení termínu, ke kterému tak fakticky došlo. Celý proces získávání dokumentace sice byl extrémně dlouhý, ale žalobkyně neoznačuje žádný konkrétní časový úsek, během kterého by ze strany zadavatele docházelo k nedůvodnému prodloužení. Žalovaný důkladně vzal v úvahu všechny okolnosti, které toto celkové prodloužení způsobily. Jednalo se o velmi komplikovaný systém. Zároveň je pochopitelné, že nebylo v zájmu dodavatele *OKsystem* rychle opustit lukrativní prostředí faktické exkluzivity, ze kterého se jej zadavatel snažil v průběhu celého procesu vymanit.
27. Žalovaný zdůrazňuje, že jde o zásadní systém pro výplatu sociálních dávek, který by bez potřebné podpory s neakceptovatelnými následky pro Českou republiku zkolaboval. Těmto zájmům odpovídá rovněž vysoká procesní aktivita žalobkyně i společnosti *OKsystem* a komplikovaná cesta k uzavření nové řádné smlouvy. V daném případě došlo ke kombinaci několika faktorů, jejichž současné a vzájemné působení představuje naplnění podmínek § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek.

V. Vyjádření osoby zúčastněné na řízení I

28. Zadavatel poukazuje na to, že Úřad i jeho předseda potvrdili, že zde byly podmínky pro zadání veřejné zakázky v JŘBU. Existovaly okolnosti krajní naléhavosti, které zadavatel sám nezavinil, ani je nemohl předvídat. V průběhu realizace dotčených zadávacích řízení totiž nastaly okolnosti, které byly na vůli zadavatele nezávislé (podávání námitek a návrhů podle § 250 zákona o zadávání veřejných zakázek a následná délka správních řízení vedených žalovaným). Tato složitá situace, k níž došlo kombinací různých okolností, zakládá důvody krajní naléhavosti, které vedly k nutnosti využít JŘBU.
29. Zadavatel již v druhé polovině roku 2018, kdy mu bylo zřejmé, že nebude možné včas uzavřít smlouvu na IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II jako náhradu stávající smlouvy, zahájil kroky k pořízení dokumentace k systému *OKaplikace* v takovém rozsahu a podrobnostech, aby mohlo dojít k zahájení otevřeného řízení. Jeho účelem bylo zajistit provoz a podporu *OKaplikací* po dobu, než řešení jednotlivých agend nahradí nové informační systémy.
30. Potřeba pořízení dokumentace systému *OKaplikací* za účelem výběru poskytovatele odlišného od poskytovatele stávajícího vyvstala až následně po uzavření stávající smlouvy ze dne 22. 12. 2016. Dokonce v době po zpracování první verze dokumentace *OKaplikací*, kterou dodavatel předal zadavateli v červenci 2018. Zadavatel postupoval maximálně pečlivě, pokud projednávání požadavku na dopracování systémové dokumentace *OKaplikací* i pro účely jejich případného provozu novým poskytovatelem s dodavatelem zahájil v druhé polovině roku 2018. Zadavatel neměl možnost celý proces jakkoli urychlit.

31. Zadavatel činil zásadní kroky (realizace zadávacích řízení s otevřenou účastí na informační systémy nahrazující agendu zajišťovanou systémem *OKaplikace*, příprava systémové dokumentace k *OKaplikacím*) v dostatečném časovém předstihu (tj. již v letech 2014 až 2017), aby objektivně dokázal zajistit výběr dodavatele v řízení s otevřenou účastí v době navazující na ukončení stávající smlouvy.
32. K vyjádření zadavatele a žalovaného podala žalobkyně obsáhlé repliky. V nich však v zásadě setrvala na svých dosavadních stanoviscích a zopakovala nebo mírně rozvinula některé dříve uplatněné námitky. Soud nepovažuje za nutné obsah těchto replik, s nimiž se seznámil, podrobněji rekapitulovat.
33. V reakci na repliku žalobkyně osoba zúčastněná na řízení zdůraznila okolnosti, za kterých se dostala do krajně naléhavé situace. Tyto okolnosti byly mimo sféru jejího vlivu. Za dané situace nebylo bez JŘBU možné zajistit nepřerušenou podporu provozu *OKaplikací*. Převzetí tohoto systému jiným dodavatelem by zabralo několik měsíců. Proto zadavatel oslovil dosavadního dodavatele *OKsystem*.
34. Žalobkyně reagovala na vyjádření zadavatele dalším podáním. V něm uvedla, že nebrojí primárně proti tvrzení, že nastala krajně naléhavá situace. Jádrem sporu je tvrzení, že zadavatel vznik této situace způsobil a měl ji předvídat. Žalobkyně zpochybňuje snahu zadavatele zajistit náhradu *OKaplikací* zcela novým systémem. Poukázala na to, že dne 31. 10. 2022 zadavatel rozhodl o zrušení zadávacího řízení na veřejnou zakázku IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II.

VI. Hodnocení věci soudem

35. Žaloba **není důvodná.**

a. Základní právní východiska použití JŘBU

36. Jádrem sporu je otázka, zda zadavatel splnil podmínky pro použití JŘBU podle § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek. Podle tohoto ustanovení platí: „Zadavatel může použít jednací řízení bez uveřejnění také, pokud je to nezbytné v důsledku krajně naléhavé okolnosti, kterou zadavatel nemohl předvídat a ani ji nezpůsobil, a nelze dodržet lhůty pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení s uveřejněním.“
37. JŘBU je druhem zadávacího řízení s nejnižší mírou transparentnosti, proto se používá pouze ve výjimečných případech. V tomto řízení zadavatel oslovuje omezený okruh dodavatelů, který sám stanoví. V některých případech může oslovit pouze jediného dodavatele. JŘBU se proto více než zadávacímu řízení podobá obecnému kontraktačnímu procesu upravenému v občanském zákoníku. Je zřejmé, že by v praxi mohlo pomocí JŘBU docházet k obcházení pravidel pro zadávání veřejných zakázek. Zákon o zadávání veřejných zakázek proto stanoví taxativní výčet případů, ve kterých lze k použití JŘBU přistoupit. Jedním z těchto případů je situace, ve které je uzavření smlouvy nezbytné v důsledku krajně naléhavé okolnosti, kterou zadavatel nemohl předvídat a ani ji nezpůsobil, přičemž nelze dodržet lhůty pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení s uveřejněním. Jelikož JŘBU představuje výjimku z obecného pravidla pořádání transparentního zadávacího řízení, je potřeba rozsah případů, ve kterých lze přistoupit k využití JŘBU, vykládat restriktivně.
38. Pro použití JŘBU je tedy nezbytné splnit čtyři podmínky: (1) existuje krajně naléhavá okolnost; (2) tuto okolnost zadavatel nemohl předvídat; (3) tuto okolnost zadavatel nezpůsobil, a (4) nelze dodržet lhůty pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení

s uveřejněním (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2020, č. j. 2 As 126/2019-78). Důkazní břemeno o tom, že zde jsou výjimečné podmínky odůvodňující postup v jednacím řízení bez uveřejnění, leží na straně toho, kdo se takové výjimky dovolává, tj. na zadavateli.

39. Pokud jde o první z uvedených podmínek, tj. existence krajně naléhavé okolnosti, její splnění je odvislé od prokázání značného stupně intenzity zadavatelovy potřeby, která se má touto formou uspokojit, a extrémní časové naléhavosti jejího uspokojení. V principu bude první podmínka splněna v situaci, při které dochází k ohrožení lidského života či zdraví, k možnosti vzniku ekologických katastrof či havárií, popř. pokud se odstraňují jejich přímé následky, nebo pokud okamžitým neuspokojením zadavatelovy poptávky hrozí výrazné materiální škody či ochromení funkčnosti ve významném rozsahu.

b. Existovala krajně naléhavá okolnost

40. V nyní posuzované věci má splnění první podmínky spočívat v akutní potřebě zajistit podporu provozu *OKaplikací*. Ty jsou informačním systémem pro zajištění výplaty nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti. Jde o systém, který patří do kritické informační infrastruktury státu. Smlouva, na jejímž základě tuto podporu zajišťoval dosavadní dodavatel *OKsystem*, skončila (po vyčerpání všech možností jejího prodloužení) ke dni 24. 2. 2021. Zadavatel stále neměl vysoutěžený nový informační systém ani zajištěnou podporu *OKaplikací*. Pokud by *OKaplikací*m chyběla podpora, mohlo by dojít k narušení systému výplaty dávek. Žalovaný vycházel z toho, že taková situace by měla v případě neuspokojení zákonných nároků příjemců těchto dávek významný dopad na zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, a tím i ekonomiku a bezpečnost státu (bod 150 rozhodnutí Úřadu). Považovali proto tuto podmínku za splněnou. Zadavatel podle nich při použití jednacím řízení bez uveřejnění postupoval ve stavu krajní nouze.
41. S tímto závěrem žalobkyně v podané žalobě výslovně nepolemizuje. Až v replice poměrně obecně namítá, že se neprokázalo, že by přerušením poskytování služeb podpory provozu okamžitě došlo k přerušení provozu *OKaplikací*. Soud však považuje za pochopitelné, že zadavatel nemohl riskovat situaci, ve které by takto zásadní informační systém zůstal zcela bez podpory po dobu, kterou nebylo možné předem spolehlivě odhadnout. Lze proto akceptovat, že se zadavatel při končící platnosti dosavadní smlouvy a při současné nemožnosti rychle dokončit otevřené zadávací řízení uchýlil ke krizovému řešení v podobě postupu v JŘBU a na něj navazující JŘBU II. Podmínku existence krajně naléhavé okolnosti soud tedy považuje za splněnou.

c. Zadavatel nemohl předvídat vznik krajně naléhavé okolnosti ani ji nezpůsobil

42. Žalobní námitky směřují zejména ke zpochybnění druhé a třetí podmínky, tj. že zadavatel krajně naléhavý stav svým jednáním nezpůsobil, ani jej nemohl předvídat. Tyto dvě podmínky na sebe navzájem navazují a prolínají se. Při zkoumání jejich naplnění je podstatné, od jakého okamžiku působila okolnost, jež krajně naléhavý stav vyvolala, a ve vztahu k tomuto okamžiku je třeba posuzovat, nakolik se zadavatel na vzniku této okolnosti spolupodílel – jak svou aktivitou, tak pasivitou – a nakolik se jednalo o okolnost zadavatelem předvídatelnou (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2018, č. j. 62 Af 125/2016-209). Podmínky pro postup v JŘBU podle § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek tu proto nebudou, jestliže zadavatel otálením s řešením svých potřeb způsobil výskyt krajně naléhavých okolností.

43. Zadavatel podle žalobkyně neprokázal, že by důvodem postupu v JŘBU byla okolnost, kterou nemohl předvídat, resp. kterou nezpůsobil. Ke vzniku krajně naléhavé okolnosti podle žalobkyně zadavatel sám přispěl zejména tím, že otevřené zadávací řízení zahájil příliš pozdě (21. 9. 2020). A hlavně v důsledku liknavého postupu zadavatele při obstarávání potřebné dokumentace od současného dodavatele. S tím souvisí i to, že z důvodu nezákonného postupu zadavatele v zadávacím řízení IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II nedošlo k dokončení tohoto zadávacího řízení.
44. Posouzení důvodnosti této námítky závisí především na tom, zda zadavatel v průběhu zadávacích řízení, jejichž neúspěšné dokončení vedlo k potřebě použít JŘBU, resp. navazující JŘBU II, postupoval s dostatečnou pečlivostí a činil veškeré kroky, které po něm lze spravedlivě požadovat k tomu, aby vybral nového dodavatele předmětných IT systémů v transparentním zadávacím řízení. Nejprve se proto soud zaměřil na to, zda zadavatel s dostatečným předstihem zahájil otevřené výběrové řízení.

c.1 Postup zadavatele v zadávacím řízení IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II

45. Ze spisu vyplývá, že k potřebě vyhlásit otevřené zadávací řízení vedlo zejména to, že neskončilo zadávací řízení IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II (vyhlášené v důsledku odstoupení zadavatele od smlouvy uzavřené v předchozím zadávacím řízení IS SOCIÁLNÍ DÁVKY dne 16. 11. 2017). Nepovedlo se v něm uzavřít smlouvu, která by časově a věcně navazovala na smlouvu uzavřenou s dodavatelem OKsystem dne 22. 12. 2016. K průtahům v tomto řízení došlo v důsledku jeho opakovaného napadání námitkami a návrhy na přezkoumání úkonů zadavatele. Celý procesní vývoj podrobně shrnuje rozhodnutí Úřadu v bodu 143. Úřad vedl několik správních řízení, z nichž jedno bylo také předmětem soudního přezkumu. Jeho výsledkem byl rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2021, č. j. 7 As 199/2021-71, kterým soud zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného o vyloučení žalobkyně ze zadávacího řízení na veřejnou zakázku IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II. Nabídka žalobkyně podle Úřadu obsahovala mimořádně nízkou nabídkovou cenu, která nebyla zdůvodněná. Podle Nejvyššího správního soudu však zadavatel v zadávacím řízení porušil zásadu transparentnosti.
46. První okruh žalobních námitek se týká prodlení, ke kterému došlo v průběhu zadávacího řízení na veřejnou zakázku IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II. Za toto prodlení podle žalobkyně nese odpovědnost zadavatel, který v řízení postupoval nezákonně, což konstatoval Nejvyšší správní soud a v návaznosti na jeho rozsudek také Úřad. Krajský soud však v tomto ohledu musí dát za pravdu žalovanému. Prodlení, ke kterému v tomto řízení došlo, nelze klást k tíži zadavateli. K průtahům došlo zejména z důvodů opakovaného podávání námitek a návrhů na přezkoumání úkonů zadavatele v zadávacím řízení – jak ze strany žalobkyně, tak ze strany společnosti OKsystem.
47. Je pravdou, že Úřad několikrát konstatoval, že zadavatel postupoval v zadávacím řízení v rozporu se zákonem o zadávání veřejných zakázek. Dalo by se sice říct, že pokud by zadavatel v průběhu celého řízení nepostupoval nezákonně, pak by k těmto průtahům zřejmě nedošlo. To však zároveň neznamená, že by zadavatel právě tímto svým nezákonným postupem způsobil vznik krajně naléhavé okolnosti nebo že by její vznik mohl předvídat.
48. Obecně sice platí, že by při obezřetném přístupu měl zadavatel počítat i s ne zcela bezproblémovým průběhem zadávacího řízení. Je odpovědností zadavatele, aby při stanovení zadávacích podmínek bral v potaz, že v zadávacím řízení může docházet

k podávání námitek a návrhů, jejichž pravomocné vyřešení zabere určitý čas a oddálí úspěšné dokončení veřejné zakázky. Bez ohledu na to, zda jsou tyto námitky oprávněné nebo nikoli. V případě zadávacího řízení na veřejnou zakázku IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II však docházelo k neobvyklému prodlení jednak v důsledku vedení několika správních řízení a také v důsledku nestandardně dlouhého řízení o vyloučení dodavatele. S několikaletým prodlením však zadavatel skutečně nemohl počítat a přizpůsobit mu svůj další postup.

49. Zároveň nelze dojít k závěru, že by vznik krajně naléhavé okolnosti byl v příčinné souvislosti s jednáním zadavatele v zadávacím řízení na veřejnou zakázku IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II. Nezákonný postup zadavatele a nutnost jeho korekce soudem sice určitým dílem přispěl k prodlení v zadávacím řízení na tuto veřejnou zakázku. Ke vzniku krajně naléhavé okolnosti však v souhrnu vedlo několik skutečností, které – jak soud zdůvodní níže – zadavatel svým jednáním nebo naopak nečinností nezpůsobil. Výslednou potřebu postupovat v JŘBU a poté v JŘBU II vyvolala primárně nemožnost včas dokončit otevřené řízení zahájené dne 16. 9. 2020, nikoliv postup v zadávacím řízení na veřejnou zakázku IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II. Důležité je tedy posoudit, zda toto otevřené zadávací řízení bylo vyhlášeno s dostatečným časovým předstihem, aby zadavatel mohl předpokládat, že se mu jej podaří dokončit dřív, než skončí platnost stávající smlouvy a nedostane se do časové tísně.

c.2 Postup zadavatele při organizaci otevřeného zadávacího řízení

50. S ohledem na tyto komplikace ve spojení s končící platností stávající smlouvy s dosavadním dodavatelem, kterou již nebylo možné dále prodlužovat, přistoupil zadavatel k vyhlášení otevřeného zadávacího řízení dne 16. 9. 2020. V něm mělo dojít k uzavření smlouvy věcně a časově navazující na smlouvu o zajištění služeb podpory, provozu a rozvoje *OKaplikací* uzavřenou s dodavatelem *OKsystem* dne 22. 12. 2016. Již to, že zadavatel přistoupil k přípravě otevřeného řízení poté, co zjistil, že zakázku na IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II zřejmě nebude možné dokončit před koncem stávající smlouvy s dodavatelem *OKsystem*, svědčí o tom, že měl snahu předejít vzniku krajně naléhavé okolnosti.
51. Možnost zahájení otevřeného řízení, kterého by se kromě stávajícího dodavatele mohly účastnit také další subjekty, však závisela především na obstarání potřebné technické dokumentace k fungování *OKaplikací* od současného dodavatele. S jejich obstaráváním zadavatel započal dnem 4. 9. 2017, kdy zadal dodavateli *OKsystem* požadavek na vypracování dokumentace k *OKaplikacím* v rozsahu administrátorské, uživatelské, bezpečnostní a provozní dokumentace, která se označuje jako základní, a jejíž znalost je nezbytná pro zajištění provozu a rozvoje *OKaplikací* ze strany dodavatelů mimo současného poskytovatele. Základní dokumentaci po uplatnění a následném zapracování jeho připomínek zadavatel finálně akceptoval dne 6. 12. 2019.
52. Finální systémová dokumentace (zahrnující instalační, administrátorskou a operátorskou příručku, analytickou, architektonickou, technologickou, testovací, vývojářskou a uživatelskou dokumentaci) vypracovaná ve spolupráci se společností *Ernst & Young* a v interakci se současným poskytovatelem, tj. dodavatelem *OKsystem* nakonec vznikla až v první polovině roku 2020.
53. Žalobkyně namítá, že při obstarávání této dokumentace zadavatel postupoval liknavě. S tím však soud nesouhlasí. Je sice pravdou, že obstarávání dokumentace nezbytné pro vyhlášení otevřeného řízení zabralo dlouhou dobu téměř tří let. Z celkového trvání této doby však bez dalšího nelze nic dovozovat. Aby se dalo říct, že zadavatel nebyl dostatečně aktivní, je

potřeba zkoumat, zda v průběhu pořizování dokumentace postupoval bez zbytečných průtahů.

54. Úřad ve svém rozhodnutí podrobně popisuje jednotlivé kroky, které vedly k získání systémové dokumentace (viz bod 147 rozhodnutí předsedy Úřadu). Na jejich základě Úřad dospěl k závěru, že nebylo v silách zadavatele, aby tento proces urychlil. K pořízení této dokumentace byla nezbytná spolupráce zadavatele se současným dodavatelem. Ti spolu přitom průběžně komunikovali. V postupu zadavatele žalovaný nenalezl žádné neodůvodněné časové prodlevy. Neupozorňuje na ně ani žalobkyně.
55. Dvě konkrétní žalobní námitky související s obstaráváním dokumentace se týkají toho, že zadavatel při zadání změnového požadavku nestanovil žádný konečný termín dodání dokumentace a v popisu zadání uvedl pouze výčet typů dokumentace a jejich velmi stručný obsah.

K termínu dodání dokumentace

56. Je sice pravdou, že zadavatel původně žádný konkrétní termín pro dodání dokumentace nenavrhoval. Navrhla jej však společnost OKsystem – do 30. 6. 2018. A zadavatel tento termín akceptoval. Ke stanovení tohoto termínu navíc došlo přibližně měsíc po zadání požadavku na vytvoření dokumentace (11. 10. 2017). Podle žalovaného není tento časový úsek s ohledem na rozsah zpracovávané agendy nepřiměřený. S tím soud souhlasí. Bylo by sice vhodnější, pokud by zadavatel hned na začátku spolu s požadavkem na vypracování potřebné dokumentace stanovil také datum jejího dodání. Na druhou stranu, i pokud by to zadavatel udělal, zřejmě nebylo možné očekávat, že by k dodání dokumentace došlo mnohem dříve. Termín dodání dokumentace se navíc nestanovoval s výraznějším časovým prodloužením po zadání požadavku na její vypracování.
57. Žalobce dovozuje povinnost zadavatele stanovit konkrétní termín plnění z čl. 6.1.1 písm. b) stávající smlouvy. Podle tohoto ustanovení má objednatel (zadavatel) právo kdykoli v průběhu účinnosti smlouvy formou zadání změnového požadavku písemně zadat poskytovateli plnění *Rozvoje* a poskytovatel má povinnost podle zadání tohoto změnového požadavku nabídnout plnění, přičemž toto zadání musí obsahovat (mimo jiné) termín plnění. Z obsahu smlouvy je však zřejmé, že toto ustanovení se týká pouze služeb *Rozvoje*, kterými se podle čl. 3.1.2 smlouvy rozumí „poskytování služeb spočívajících v legislativní údržbě, opravě chyb, poskytování konzultací a ostatním dílčím rozvoji Systému dle požadavků Objednatele po celou dobu účinnosti Smlouvy, a to na základě změnových požadavků Objednatele učiněných postupem podle této Smlouvy, jakož i poskytování činností souvisejících.“
58. Poskytnutí dokumentace, o kterou zde jde, však upravuje čl. 3.2. Ze samotné smlouvy žádný konkrétní termín nebo povinnost jeho stanovení pro dodání dokumentace neplyne.
59. Ke včasnějšímu požadavku na vypracování dokumentace navíc zadavatel neměl dostatečný důvod. V době zadání příslušného změnového požadavku (4. 9. 2017) zadavatel ještě nemohl vědět, že tuto dokumentaci bude nutně vyžadovat také pro účely otevřeného řízení. Touto dobou totiž měl zadavatel pořád uzavřenou smlouvu ze zadávacího řízení na IS SOCIÁLNÍ DÁVKY (k odstoupení od smlouvy došlo dne 16. 11. 2017) a počítal tedy s vytvořením zcela nového informačního systému. Krátce po odstoupení od smlouvy pak v prosinci 2017 zahájil zadávací řízení na veřejnou zakázku IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II. Ze začátku však nemohl předpokládat, že v tomto zadávacím řízení bude docházet k natolik zásadním průtahům, že

se jej nepovede úspěšně dokončit před skončením platnosti dosavadní smlouvy a bude tak třeba přistoupit k vyhlášení otevřeného řízení za účelem zajištění dočasné podpory *OKaplikací*.

60. Nelze proto tvrdit, že by zadavatel s obstaráváním potřebné dokumentace bezdůvodně otálel, pokud za výše uvedených okolností zadal požadavek na vypracování dokumentace necelých devět měsíců po uzavření stávající smlouvy, která obsahovala závazek dodavatele vypracovat předmětnou dokumentaci, a zároveň akceptoval dobu devíti měsíců potřebnou k vypracování dokumentace.

K požadovanému obsahu dokumentace

61. Přisvědčit nelze ani námitce týkající se nedostatečné specifikace obsahu dokumentace v zadání změnového požadavku. Zadavatel nemohl předem předpokládat, že změnový požadavek v podobě, v jaké jej zadal, bude vést k potřebě dalšího upřesnění a dodatečného doplnění dokumentace. Není ani zřejmé, z čeho konkrétně žalobkyně dovozuje, že zadavatel nestanovil požadavky na obsah dokumentace dostatečně konkrétně. Dokumentace, kterou zadavatel obdržel od společnosti *OKsystem*, podle něj neodpovídala jeho zadání a nesplňovala příslušné zákonné požadavky. Je tak zřejmé, že k prodlení s pořízením dokumentace svou nedbalostí při přípravě dokumentace přispěl spíše dodavatel než zadavatel.
62. Z odůvodnění rozhodnutí Úřadu, ve kterém popisuje jednotlivé kroky zadavatele a společnosti *OKsystem*, které vedly k vypracování dokumentace, je zřejmé, že jakmile zadavatel obdržel nevyhovující dokumentaci, během dvou týdnů dodavateli sdělil své výhrady a připomínky. V průběhu následných několika měsíců pak s dodavatelem průběžně komunikoval ohledně obsahu dokumentace. Proběhla mezi nimi řada jednání za účelem dopracování dokumentace do podoby nezbytné pro účely budoucího otevřeného zadávacího řízení. Nelze tvrdit, že by zadavatel postupoval příliš pasivně nebo že by při obstarávání dokumentace docházelo k neodůvodněným prodlevám. Ani sama žalobkyně neuvádí žádný konkrétní časový úsek při pořizování dokumentace, který by svědčil o tom, že zadavatel s jejím získáním neodůvodněně dlouho otálel, nebo že by o její získání dostatečně aktivně neusiloval.
63. Žalobkyně pouze spekuluje, že pokud by zadavatel na začátku stanovil dodavateli přiměřenou lhůtu k dodání dokumentace (např. 6 měsíců) a zároveň by řádně stanovil její požadovaný rozsah a obsah, pak by bylo možné zahájit otevřené řízení o dva a půl roku dřív. Takto zpětně však nelze podobnou úvahu činit. Není totiž zřejmé, zda by pro dodavatele bylo reálné, aby dokumentaci vypracoval do šesti měsíců, ani zda by případné upřesnění zadání ze strany zadavatele skutečně přispělo k tomu, aby se proces odstraňování nedostatků dokumentace významně zkrátil. I poté, co dodavatel předal zadavateli dokumentaci upravenou v souladu s jeho výhradami (což bylo už 20. 7. 2018, tj. zhruba tři týdny po prvotním poskytnutí dokumentace), nebyla tato dokumentace dostatečná a po několika dalších měsících probíhala mezi zadavatelem a dodavatelem intenzivní komunikace.
64. Důležité je také přihlédnout k tomu, že období, ve kterém zpracování prvotní dokumentace (v rozsahu administrátorské, uživatelské, bezpečnostní a provozní dokumentace) probíhalo (od roku 2017 do konce roku 2018), zadavatele nijak neblokovalo v jeho dalším postupu. Je totiž zřejmé, že původní snahou zadavatele bylo zcela nahradit systém *OKaplikací* novým informačním systémem. K tomu ostatně směřovaly tři otevřená zadávací řízení z roku 2014. V případě nahrazení *OKaplikací* novým systémem by pochopitelně nebylo vůbec nutné, aby

zadavatel disponoval kompletní dokumentací nutnou k provozování *OKaplikací*. Potřeba obstarání této dokumentace tak vyvstala až v době, kdy začalo být zřejmé, že než se podaří vysoutěžit dodavatele nového systému, tak bude nutné ještě po určitou dobu zajistit podporu provozu *OKaplikací*. Je proto pochopitelné, že zadavatel nezačal s obstaráváním potřebné dokumentace dřív.

65. V období let 2018 a 2019 zadavatel stále ještě aktivně usiloval o zadání veřejné zakázky na IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II. Zároveň měl možnost prodloužit platnost stávající smlouvy na poskytování podpory *OKaplikací*m. Proto i pokud by v tomto období k dílčím průtahům docházelo, neznamenaloby to ještě, že zadavatel vyvolal vznik krajně naléhavé okolnosti.
66. Z uvedených důvodů nelze přisvědčit ani námitce, kterou žalobkyně poukazuje na to, že zadavatel po celou dobu věděl, kdy končí smlouva se společností *OKsystem* a nic mu proto nebránilo, aby zadávací řízení zahájil dřív, pokud by zajistil zpracování potřebné dokumentace. S nutností vyhlásit otevřené zadávací řízení zadavatel původně vůbec nepočítal. Jednalo se naopak o reakci na problematický průběh zadávacího řízení na IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II v kombinaci s končící platností stávající smlouvy. Právě vyhlášením otevřeného řízení se zadavatel snažil předejít tomu, aby se dostal do situace, ve které by musel akutně řešit potřebu zajistit nezbytnou podporu *OKaplikací*.
67. V tomto případě podle soudu ani nelze jednoznačně určit okamžik rozhodný pro vznik okolnosti, která měla vyvolat krajně naléhavý stav. Bylo to zřejmě v průběhu roku 2020. V tomto období si totiž zadavatel již musel uvědomovat, že stávající smlouvu na zajištění podpory *OKaplikací* nebude možné dále prodlužovat, a že se zadávací řízení na zakázku IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II z důvodů trvajících komplikací zřejmě nepovede včas dokončit. Nelze však tvrdit, že by zadavatel bezdůvodně otálel s řešením této situace.
68. Zadavatel nemohl přistoupit k vyhlášení otevřeného řízení dřív, než měl k dispozici hotovou systémovou dokumentaci. Je přitom zřejmé, že na jejím získání během roku 2020 neustále aktivně pracoval. V období od ledna do srpna 2020 proběhla mezi zadavatelem a společností *OKsystem* řada jednání ohledně tvorby systémové dokumentace (ve dnech 28. 1., 30. 1., 6. 2., 11. 2., 13. 2., 17. 2., 25. 2., 3. 3., 9. 3., 17. 3., 24. 3., 31. 3., 7. 4., 16. 4., 2. 7., 23. 7., 30. 7., 18. 8., 20. 8. a 27. 8.). Jediná delší prodleva je zde od poloviny dubna do začátku července. V této době však zadavatel již podal žádost o stanovisko Hlavního architekta eGovernmentu k otevřenému zadávacímu řízení (v květnu 2020). Je tedy zřejmé, že se již postupně připravoval na vyhlášení otevřeného zadávacího řízení.
69. A jakmile zadavatel měl k dispozici kompletní systémovou dokumentaci, otevřené zadávací řízení bezodkladně vyhlásil. Dříve to z objektivních důvodů nebylo možné. Časová tíseň související s končící platností stávající smlouvy na podporu *OKaplikací*, do které se pak zadavatel dostal, nebyla důsledkem jeho nedbalého postupu ani očekávatelným či dokonce očekávaným důsledkem běžného sledu událostí. Z časové postupnosti jednotlivých kroků zadavatele tak nelze dovodit, že by se dopustil nedůvodné nečinnosti.
70. Přípravy na zahájení otevřeného zadávacího řízení zadavatel zahájil v dostatečném časovém předstihu, aby se nedostal do časové tísně. To, že k této časové tísně nakonec skutečně došlo, nebylo vinou ani z důvodu zanedbání ze strany zadavatele. Ke vzniku stavu krajně naléhavé okolnosti naopak postupně přispělo několik okolností, které zadavatel nemohl předvídat a které nezpůsobil svým jednáním nebo opomenutím.

71. Nelze přisvědčit ani námitce, že by vyhlášením JŘBU II zadavatel obcházel zákon. Žalobkyně podala v průběhu JŘBU I námitky proti zadání veřejné zakázky ve formě jednacího řízení bez uveřejnění. V souladu s § 246 odst. 1 zákona o zadávání veřejných zakázek tak zadavatel nemohl uzavřít smlouvu, ke které JŘBU I směřovalo. Zároveň však není pochyb o tom, že krajně naléhavá okolnost pořád trvala. Proto zadavatel prakticky neměl jinou možnost než přistoupit k vyhlášení nového JŘBU II a v něm uzavřít smlouvu.
72. K vyhlášení JŘBU II a současnému uzavření smlouvy došlo *pouhé dva dny před koncem stávající smlouvy* na podporu *OKaplikací*. Podstatné je, že předmět plnění veřejné zakázky v druhém JŘBU však nebyl zcela totožný jako v prvním JŘBU. Smlouva, kterou v rámci JŘBU II zadavatel uzavřel se společností *OKsystem*, pokrývala pouze dobu trvání zakazu uzavřít smlouvu v JŘBU I v důsledku podaných námitek a související blokační lhůty, resp. na dobu, než bude podporu *OKaplikací* zajišťovat smlouva, která vzejde z otevřeného řízení. Je tedy zřejmé, že zadavatel k řešení krajní situace využil krajní prostředky. Plnění poskytované na základě smlouvy uzavřené v JŘBU II zadavatel časově omezil na nezbytně nutnou dobu. Zároveň šlo o plnění, které bylo nezbytné k odvrácení krajně naléhavé okolnosti.
73. Soud zároveň nemohl zohlednit skutečnost, že nakonec došlo ke zrušení veřejné zakázky **IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II**. Tato skutečnost nastala až po vydání rozhodnutí, které je předmětem nynějšího přezkumu. Soud má v souladu s § 75 odst. 1 soudního řádu správního povinnost vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Z toho, že posléze došlo ke zrušení uvedeného zadávacího řízení proto nelze zpětně dovozovat, že úmysl zadavatele nahradit *OKaplikace* zcela novým systémem nebyl skutečný. A už vůbec z toho nelze dovozovat nic ve vztahu k otázce, zda tu byly podmínky pro postup v JŘBU, resp. JŘBU II.
74. Závěrem soud dodává, že rozumí frustraci žalobkyně, která po dobu několika let usiluje o získání zakázky na provoz IT systémů Ministerstva práce a sociálních věcí, zatímco se objevují zprávy o kritice tohoto ministerstva za jeho postup v jednotlivých zadávacích řízeních. Úkolem soudu však není hodnotit celkový přístup ministerstva k zadávacím řízením a k výběru dodavatelů. S ohledem na předmět řízení soud může jen posoudit, zda tu byly konkrétní podmínky pro postup v JŘBU. Z výše uvedených důvodů přitom soud v rozporu s názorem žalobkyně dospěl k tomu, že zadavatel svým postupem ani nečinností nezpůsobil vznik krajně naléhavé okolnosti. Ani její vznik nemohl předvídat. Mohl proto použít JŘBU podle § 63 odst. 5 zákona o zadávání veřejných zakázek.

VII. Závěr a náklady řízení

75. Soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 soudního řádu správního).
76. Neúspěšná žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úřadu žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 odst. 1 soudního řádu správního).
77. Výrok o náhradě nákladů řízení osoby zúčastněné na řízení se opírá o § 60 odst. 5 s. ř. s. V dané věci soud osobě zúčastněné na řízení neuložil žádnou povinnost. Zároveň neshledal důvody hodné zvláštního zřetele pro přiznání práva na náhradu její dalších nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 19. prosince 2023

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu